Motion

1977/78:863

av Hilding Johansson m. fl.

om presstödet

Inledning

Under 1970-talet har det statliga stödet till dagspressen byggts ut i flera omgångar. Det omfattar i dag produktionsbidrag till lågtäckningstidningar, etableringsstöd för nyetablering av dagstidning, utvecklingsbidrag, samverkansbidrag samt samdistributionsrabatt. Till tidningar på andra språk än svenska utgår bidrag enligt särskilda regler. Under våren 1977 beslöts vidare att ett särskilt distributionsstöd till s. k. organisationstidskrifter skall utgå fr. o. m. år 1978.

De senaste höjningarna av det statliga stödet till dagspressen beslöts av riksdagen under december 1977. Då höjdes produktionsbidragen till flerdagarstidningar med ca 20 %. Produktionsbidragen till s. k. fådagarstidningar höjdes med ca 40 %. Samtidigt förstärktes samdistributionsrabatten med två öre per exemplar. Stödet till tidningar på annat språk än svenska samt till organisationstidskrifterna berördes ej av de då aktuella förslagen. I samband med förstärkningen av presstödet beslöts däremot en sänkning av annonsskatten från sex till tre procent av annonsintäkterna. Det s. k. skattefria grundavdraget höjdes samtidigt från sex till nio miljoner kronor.

I motionen 1977/78:118 redovisade vi vår inställning till regeringens förslag angående presstödet samt vår principiella syn på det statliga stödet till dagspressen och organisationstidskrifterna. Vi framhöll i vår motion att de föreslagna höjningarna av produktionsbidragen var otillräckliga för att garantera utgivningen av de tidningar som har särskilt låg hushållstäckning. Om inte en ytterligare förstärkning kommer till stånd redan under år 1978 av stödet till dessa tidningar hotar en ny våg av tidningsnedläggelser. Vi framhöll också att distributionskostnaderna för organisationstidskrifterna ökat i en sådan utsträckning att det tidigare under år 1977 beslutade stödet till dessa måste räknas upp. Vidare pekade vi på att även tidningar på annat språk än svenska drabbas av kostnadsökningar i samma utsträckning som andra tidningar och därför bör erhålla en höjning av bidragen.

Vi ställde oss vidare bakom förslaget i propositionen 1977/78:58 att effekterna av presstödet bör bli föremål för en utvärdering. Enligt vår mening, som riksdagen anslöt sig till (KU 1977/78:16), bör utvärderingen göras av en parlamentariskt sammansatt kommitté. Utredningen bör framför allt ägna intresse åt frågan om en förstärkning av stödet till tidningar med särskilt låg hushållstäckning. I denna del måste arbetet bedrivas skyndsamt. Vidare bör utredningen se över stödsystemets effekter för de tidningar som inte erhåller

stöd samt överväga bidragsregler som ytterligare stimulerar till samverkan mellan olika tidningar inom produktionsområdet. Enligt vår mening bör också frågan om annonssamverkan ägnas ytterligare intresse.

I detta sammanhang vill vi också erinra om att vi förra året kritiserade konstruktionen av stödet till tidningar på invandrar- och minoritetsspråk samt att vi föreslog att stödet till organisationstidskrifter skulle omfatta även tidskrifter som ges ut av svenska organisationer på andra språk än svenska (mot. 1976/77:1472). Vi aktualiserar inte dessa frågor nu men vill framhålla att vår inställning är oförändrad.

Annonsskatten

Sänkningen av annonsskatten skedde mot socialdemokratiskt motstånd. En sådan förändring kan, som vi framhöll i motionen 1977/78:118, framstå som en generell skattelättnad för samtliga dagstidningar. I realiteten blir effekterna störst för de tidningar som har den största annonsomsättningen. Resultatet blir alltså detsamma som om vi i stället infört ett selektivt presstöd särskilt inriktat på de stora högtäckningstidningarna, dvs. ett stöd med rakt motsatt verkan jämfört med produktionsbidragen till lågtäckningstidningarna. Det blir de tidningar som har den bästa ekonomiska situationen som får mest glädje av skattesänkningen. Därigenom försvåras läget ytterligare för lågtäckningstidningarna. För att bevara relationen mellan hög- och lågtäckningstidningarnas ekonomiska situation oförändrad efter sänkningen av annonsskatten skulle det krävas betydande förstärkningar av produktionsbidragen.

Sänkningen av annonsskatten kan inte motiveras av hänsyn till tidningsbranschens ekonomi. Dagspressen är i dag ingen krisbransch där alla eller flertalet företag går med förlust. De ekonomiska svårigheterna är koncentrerade till vissa tidningar och tidningskategorier. Det blir en viktig uppgift för den pressutredning som nu skall börja arbeta att närmare analysera situationen inom branschen och skapa en aktuell bild av behovet av statligt stöd för att trygga utgivningen. Sänkningen av annonsskatten "kostar" staten 43 milj. kr. i minskade intäkter. Det är enligt vår mening inte ett rimligt utnyttjande av knappa resurser att genom skattesänkningen blint gynna både förlust- och vinstföretag. Samhällets politik på detta område måste vara att i första hand gå in med stödåtgärder där de verkligen behövs för att främja en mångfald inom opinionsbildning och nyhetsförmedling. Detta kan endast ske genom direkta stödåtgärder till tidningar med svårigheter, dvs. genom en fortsatt satsning på det selektiva presstödet. En ytterligare förstärkning av produktionsbidragen till lågtäckningstidningarna måste, som vi framhållit, komma till stånd redan under år 1978. I det läget framstår den försvagning av statens inkomster som annonsskattesänkningen medför som oförsvarlig. Annonsskatten bör därför höjas till den nivå som gällde före den 1 januari 1978. Vi yrkar därför i en särskild motion att skatten för annons i allmän

nyhetstidning skall utgå med sex procent av beskattningsvärdet och att det s. k. grundavdraget åter sänks till sex miljoner kronor för helt år.

Stöd till organisationstidskrifter och tidningar på annat språk än svenska

Som nämnts berördes inte organisationstidskrifterna och tidningarna på invandrar- eller minoritetsspråk av förstärkningarna av presstödet i december. Inte heller i budgetpropositionen föreslås några förbättringar av stödet till dessa tidningskategorier. Stödet till organisationstidskrifterna infördes genom riksdagsbeslut under våren 1977. Det kom till i en situation där organisationerna inte längre kunde möta den snabba kostnadsutvecklingen genom rationaliseringsåtgärder och formatinskränkningar. Enligt tidskriftsutredningen hotades hela utgivningen av ett stort antal tidskrifter om inte stödåtgärder av något slag sattes in. Stödet kom till för att undvika de allvarliga följder för samhällsdebatten och för debatt och kommunikation inom stora medborgargrupper som en nedläggning av ett stort antal organisationstidskrifter skulle ha inneburit.

Under den tid som gått efter riksdagsbeslutet har organisationstidskrifterna fått vidkännas betydande fortsatta kostnadsstegringar. Under år 1978 kommer dessutom avgifterna i postverkets tidningsrörelse att höjas med i genomsnitt 24 %. Stödet till tidskrifterna kommer därmed att urholkas i betydande utsträckning. För att undvika att stödet redan från början blir mindre än avsett och otillräckligt för att garantera en fortsatt utgivning av ett stort antal tidskrifter är det nödvändigt att redan fr. o. m. år 1978 kompensera tidningarna för en del av de oväntat stora kostnadsökningar som inträffat sedan stödbeloppen fastställdes. Bidragsbeloppen måste enligt vår mening räknas upp med ca 10 %. Det innebär att det fasta bidraget bör utgå med 2 750 kr. per år. Därutöver bör bidrag utgå enligt följande skala :

Antal årsexemplar	Bidrag per exemplar
– 300 000	33
300 000– 1 000 000	30
1 000 001 - 3 000 000	23
3 000 001–10 000 000	18
10 000 001–	14

Bidragsbeloppen bör liksom enligt gällande regler höjas med 10 % vid en periodicitet på mellan 10 och 15 utgivningar per år och med 20 % vid 16 utgivningar eller fler.

På motsvarande sätt bör en uppräkning med 10 % av bidragen till invandrar- och minoritetstidningarna göras. En sådan uppräkning leder till att produktionsbidragen till allmänna nyhetstidningar kommer att utgå med 330 000 kr. om tidningen utkommer med minst 24 nummer per år.

Utkommer tidningen med fler nummer ökas bidraget med 7 700 kr. per nummer fr. o. m. nummer 25 t. o. m. nummer 52 och med 2 200 kr. per nummer fr. o. m. nummer 53.

Produktionsbidraget till medlemstidskrifter kommer efter en tioprocentig uppräkning att utgå med ett fast belopp om 2 750 kr. per medlemstidskrift. Härutöver kommer att utgå en krona för varje bidragsberättigat exemplar som distribuerats som utgivarkorsband. Maximalbeloppet för produktionsbidrag för medlemstidskrift bör höjas från 225 000 kr. till 250 000 kr.

De föreslagna ändringarna i stödet till organisationstidskrifterna och till tidningar på invandrar- och minoritetsspråk medför att anslagen Stöd till organisationstidskrifter och Stöd till tidningar på andra språk än svenska för budgetåret 1978/79 bör räknas upp med 4 milj. kr. resp. 350 000 kr.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen

1. godkänner de i motionen föreslagna ändringarna i *stödet till organisationstidskrifter*,
2. godkänner de i motionen föreslagna ändringarna i *stödet till tidningar på andra språk än svenska*,
3. till *Stöd till organisationstidskrifter* för budgetåret 1978/79 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 4 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 44 000 000 kr.,
4. till *Stöd till tidningar på andra språk än svenska* för budgetåret 1978/79 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 350 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 3 850 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1978

HILDING JOHANSSON (s)

HOLGER MOSSBERG (s) STEN ANDERSSON (s)

OLLE SVENSSON (s) OVE KARLSSON (s)

HANS GUSTAFSSON (s) YNGVE NYQUIST (s)

WIVI-ANNE CEDERQVIST (s) KERSTIN NILSSON (s)

MARIANNE STÅLBERG (s)

GOTAB 57396 Stockholm 1978